

برووسكەيەك بۇ پارتى ديموكراتى كوردستان و يەككىتى نىشتمانى كوردستان

دكتور فايق محەمەد گوپى 2006-1-9

بە سلاو و رېزەو پېرۇزىيى لى و رېككەوتنەنى نىوانتان ئەكەم كە يەكگرتنەۋى ھەردو ئىدارەى ھەرىمى كوردستان ئەگەل خۇيدا دىنىت . ئە ئىاندا زۇر شت ھەيە ئە دۇخى سرووشتىدا درووست نابىت ، بەلام كە كەش و ھەۋاى نالەبار ھاتە پىشەۋە (ھۆكارى دەرەكى و ناۋەكى) زەمىنەى دىاردەى نامۇ و نارەۋا ئەگەل خۇيدا دىنىت .

دابەشكردنى بەشە رېزگار كراۋەكەى باشوورى كوردستان ئە لايەن ھەردوۋى حزبى (دەسلەپتە رىستى) رېزگار كەرى كوردستانەۋە ، بۇ دوو ئىدارەى جىيا بۇ ماۋەى 10 دە سال ، يەك ئەۋ دىاردانە بوو كە ئەگەر ئىيانى سىياسى كوردستان بە رېزەۋى سرووشتى خۇيدا بېرۇشتايە گەلى كورد قەت چاۋى بەم ۋاقە تائە ئەنەكەوت ، كە ئەمروۇ بە ھەنگاۋى سەرەتايى كوتايى ھاتنى ئەۋ دىاردە ئەۋىستراۋە دىخۇشە و پېرۇزىيى و دەستخۇشى ئە ھەموو لايەك دەكات .

پاگەيندىنى زىكەتنى نىۋانى ھەردوۋى حزبى دەسلەپتە دابەشكەرى باشوورى كوردستان ئە رۇزى 2006-1-7 بۇ يەكخستەنەۋى ئىدارەكانى ھەۋىر و سىيەمانى ھەنگاۋىكى سەرەتايى و پىۋىستە بۇ ھەۋىدان ئە پىناۋى بە راستى يەكپىگرتنەۋى كومەنگاى باشوورى كوردستان ئە ھەموو رۋىيەكەۋە ، ۋەك پىكەتەيەكى ئەتەۋەىيى تاييەت ئە عىراقدا ، ۋەك پىكەتەيەكى ئەتەۋەىيى بەشېك ئە كومەنگاى سەرەتاسەرى ئەتەۋەىيى كوردا .

قەلەم بە دەستانى كوردستان و كەسايەتى و دىسۇزانى گەلى كورد نابىت دۋاى ئەم بېرارى يەكگرتنەۋە يە ، دەست بەخەنە ژېر سەريان و ئىيى بەخەن و بلېن كارى ئىمە تەۋاۋ بوو ، بە پىچەۋانەۋە ، دەبىت ھەموو لايەك رۇلى چاۋدىر و رەخەنگر بىنىت تا بېرارى يەكگرتنەۋە جىبەجى دەبىت و ئاسەۋارەكانى سىياسەتى پارچەكردنى كوردستان و كىلتورى سىياسەتى حزبىيەتى تەسكى نائەتەۋەىيى و نادىموكراتى ئەۋ چەند سائە بىرېنەۋە . كارىك بىرېت ئە كومەنگاى كوردستاندا ئاشتىۋونەۋەيەكى ئەتەۋەىيەتى و كومەلەپەتى شۋىنى مەلانىيى نارەۋاى حزبىيەتى تەنگ بىرېتەۋە . ئە ھەمانگاندا دەپى ئەۋەمان ئە بىر بېت ھەنگاۋى يەكگرتنەۋەىيى ئىدارەكانى ھەرىمى كوردستان ، ھەنگاۋى ھاتنەگۈزى دەسلەپتى كوردى ئەبىت بۇ خىكاندىنى ئەۋ ھەۋىل و تىكۇشانەى كە بۇ ئازادى بىروو ۋاۋ سەرخستنى سىستەمى دىموكراسى و بەرقەرارى ياسا ئە كوردستاندا ئە لايەن گەلەۋە بە رېۋەدەچىت . ئەگەر ئەم يەكگرتنەۋەىيە بە بەرامبەر و مەرجداربىت ، ئە سەر حسابى ئازادى تاك و كومەنگاى كوردستان بېت ، ئەۋ كاتە خەلك جۇرىكى تر قەسەى ئىۋە دەكات .

بە ھەۋىل و قۋەتى خاۋا ھىمەتى سەركردايەتى يەككىتى و پارتى ، دۋاى جەژنى قوربان ، ھۆكەمەتى يەكگرتوۋ پىكەدەھىنرېت ، ئەركى پاراستن و پىشخستنى ئەۋ ھۆكەمەتە تەنھا ئە ئەستۋى ئەۋ دوو حزبە و حزبەكانى ترى ھاۋەپەيماناندا نىيە ، بەلكوۋ ھەموو تاك و گروۋپىك (حزب ، رىكخراۋ) بە گۈيرەى قەبارەۋ تۋانايى خۇى ئەم بۋارەدا بەرپىرېتى ئە ئەستۋ دەگىرېت ، چوونكە دام و دەزگاى دەۋلەتى (ھۆكەمەت ، پەرلەمان ، دادوۋەرى) مۇنگى تاييەتى ھىچ حزب و رىكخراۋىك نىن ، مۇنگى گەلن دەبىت گەل خۇى بە خاۋەنپان بزانىت و داكوكيان ئىبكات ، ئەۋ دام و دەزگايانە ئەمروۇ بە دەست حزبىكى تاييەتەۋەن سەبەبىنى بە گۈيرەى رېزەى دەنگى سىندوۋقى ھەئىزاردن ئەۋانەيە بەكەۋنە دەستى حزبىكى تر ، يان بەكەۋنە دەستى چەند حزبىكى تر .

يەك ئە ئەركە گىرەنگەكانى رۇشنىبران و حزبەكانى ئۇپۇزىيۇنى دەۋەۋى دەسلەپتى ھەر ۋلاتىكېش رەخنە و پىشنىبارە ، رەخنە ئە دىاردەۋ بېرارى كوردەۋەيەك ئە بەرژەۋەندى گەلەت نەبىت ، پىشنىبارىش بۇ چارەسەركردنى ئەۋ كەم و كورپانە . مەن ۋەك تاكىكى كومەنگاى كوردستان يەك ئەۋ كەسانە بووم ئە سالى 1996 بە داۋاۋە رەخنەى تۋندم ئاراستەى ھۆكەمەنى پارتى يەككىتى كوردوۋە ، يەك ئە ھۆكارى سەرەكى ئەۋ رەخنانەم ئە سەر دابەشكردنى بەشە رېزگار كراۋەكەى باشوورى كوردستان بوۋە ، كار ۋاى ئىھات ئەم دۋايانەدا ئە شۋىنى ناۋى ئەۋ دوو حزبە دەستەۋاژەى **دابەشكەرانى كوردستان** م بۇيان بە كار دەھىنا ، بەلام ئەمەۋ بەدۋا ئەگەر پىرۇسەى يەكگرتنەۋەكەيان بە راست جىيەجىيەكەن چىتر ئەۋ دەستەۋاژەيە بەكار ناھىنم .

بەلام دەشمەۋىت ئەۋ دوو حزبەش ئە سەرووگۈيلاك شكاندىنى زمانى كوردى و تىكداندا بە خۇياندا بچنەۋە ، ئەۋەى كە دىيىنم و پىۋىستەيەكى بە پەلەيە نەبى شانبەشانى يەكگرتنەۋەىيى ئىدارەكان زمانى كوردىش يەكپىگرتنەۋە ، چوونكە ئەگەر يەكگرتنەۋەكە تەنھا ئە بۋارىكدا بېت سەركەۋتن بە دەست ناھىنېت و بە پائىكى سوۋكى دۋرماننى كورد تەلارى بەستتەۋەىيى ئىدارەكان دەرووخىت .

پارتى و يەككىتى بۇ ئەۋەى ناسنامەى سىياسى و كىلتورى خۇيان ئە سەر ئاستى كومەنگاى كوردستان بە سەر خەلكدا بىسە پىنن ، ئە ھىچ بۋارىكدا ھىلى سۋورىان ئەناسىۋە ، يەك ئەۋ پىشلىكارپانەيان ئە بۋارى زاماندا ئەنجامپان داۋە ، داتاشىنى وشە و دەستەۋاژەى تاييەت بە حزبى خۇيان كارىكى سەرەكپان بوۋە ، ھەرىكە ئەۋان بۇ ئەۋەى خۇى ئە لايەنەكەى تر جىياپاكەۋە بىنەماكانى زمانى كوردى و پىرۇزىيەكانى ترى كوردو كوردستانى قىرووسيا لىكردەۋە . بەم شىۋەيە دەبىنن بە تەنھا خاكى كوردستانپان بۇ دوو ئىدارەى ژېر دەسلەپتى خۇيان دابەشكەردوۋە ، بەلكوۋ

له هه مان كاتدا زمانى كورديشيان بۆدوو زمانى ژيئر دهسه لاتى خويان دابه شكردوو ، يو ههر تويزنيك يان رهگه زيكي كومه لايه تى ، ناويكى تاييه تيان بۆ حزبى خويان داناوه تا له ناوى حزبه كهى ترى جيا بكه نه وه ، بۆ نموونه :خويندكار و قوتابى ، نافرته و ژن ، لاو و گهنج ، عيراقى فيدرال و كومارى عيراق ، سهروكى ههريى كوردستان و سهروكى كوردستان ...كومه لى ناوو دهسته واژهى تر كه نهك ههر سهريان له زيمان ونوسين و واتاى زمانى كوردى تيكداوه ، بهلكوو سهريان له خوينهر و بيسهري كورديش تيكداوه و چه واشه يان كردوو ، براده ريكي رۇشنيير له م رۇژانه دا له سهه گه نده نكردنى زمانى كوردى له لايهن نه و دوو دهسه لاته وه قسهى بۆ كردم و وتى نزيكهى 300 سيپسه د وشهى كوردى هه يه كه ته له فزيونى كوردسات و كوردستان تى قى بۆ منافه سه كردنى يه كتر وهك يهك به كاريان ناهينن و له بهر بهر ژه وه ندى حزب په نا ده به نه بهر وشهى تر نه و وشه يه هى زمانى بيگانه بيت يان له بووى ماناو ريزمانه وه هه له بيت گرنگ نيه ، گرنگ نه وه يه وشه وه دهسته واژهى نه م دوو حزبه جياواز بيت و له كه نانه حزبيه كاندا دووباره نه بيته وه .

منيش ني ره دا پيشنياريكى بچووك بۆ ههردوو لا (ناوى هه رلايه كيان پيشبخه م نه وى تر عاذز نه بيت) ده كه م با نيژنه يه كى پسپورى بى لايهن له زمانناسانى زمانى كوردى پيكبه ينن به گيرووگرفتى نيكترازاندى زمانه كه ماندا بچنه وه و راسته كهى بخه نوه شوينى خوى و يه كى پيبگر نه وه ، بۆ نه وى بواره كانى ترى يه گرتنه وهى ئيداره كان بكه وئته بوارى كاريكردنه وه .